

Helse- og omsorgsdepartementet HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Høringsuttalelse fra Norad NOU 2012:17 - Om kjærlighet og kjøletårn - strafferettslige spørsmål ved alvorlige smittsomme sykdommer

Norad takker for muligheten til å uttale seg om utredningen Om kjærlighet og kjøletårn.

Vi presiserer at vi kun uttaler oss om de forhold vi anser som relevante med henhold til Norges internasjonale utviklingssamarbeid, og kun avgrenset til det som i utredningen defineres som smitteoverføring, ikke spredning. Dette er spesielt relevant i Norges støtte til innsats mot hiv og aids gjennom internasjonale og regionale organisasjoner og dialog i samarbeid på landnivå. Norge er for eksempel 4. største giver til UNAIDS, deltar i FNs høynivåmøter for hiv og støtter en rekke regionale organisasjoner og initiativ for forebygging av hiv-epidemien i det sørlige Afrika gjennom det svensk-norske regionale hiv-teamet i Lusaka.

UNAIDS anbefaling går langt i å fraråde kriminalisering av ikke å være åpen om status, utsette andre for smittefare og overføring av smitte. Med tanke på de store utfordringer stigma og diskriminering utgjør for smittevernarbeid i store deler av verden, er dette forståelig. Det er, som utvalget påpeker, vanskelig å finne forskning som underbygger at kriminalisering i seg selv fører til at færre tester seg. Det er imidlertid også vanskelig å finne forskningsbaserte konklusjoner om at kriminalisering har en forebyggende effekt i smittevernsammenheng. Dette er sammenhenger det er vanskelig å forske på fordi det griper inn i sensitive og kompliserte personlige valg som et individ kan ønske, eller ikke ønske å vedkjenne seg.

Norad ønsker å peke på at det kan fremstå som en diskrepans i sammenhengen mellom nasjonal og internasjonal politikk at Norge har en legal praksis som går imot enkelte av anbefalingene til en organisasjon der Norge er en sentral giver. Norad velger likevel å støtte utvalgets anbefaling om et eget straffebud for påføring av smitte på grunnlag av at:

1. Å overføre smitte av infeksjoner som ikke kan kureres utgjør betydelig belastning og skade for liv og helse. Et eget straffebud skaper, som utvalget argumenterer for, mer forutsigbarhet enn ved bruk av andre paragrafer i straffeloven.
2. Utvalgets anbefaling er i ikke i motstrid mot internasjonale menneskerettighetskonvensjoner Norge er forpliktet av.
3. Norge har andre forutsetninger for å implementere loven enn det land med mindre ressurser har, også med henhold til juridisk praksis og bevisførsel. Vi har tradisjon for en noe mer paternalistisk bruk av loven enn mange andre land, og vi har ressurser til å ta i bruk f.eks. phylogenetikk. I land med andre juridiske rammeverk, der straffeloven er utformet på en slik måte at det ikke er hensiktsmessig å bruke den, bør en tilstrebe andre forebyggende virkemidler.

Norads vurdering følger mindretallets anbefaling med henhold til at kun faktisk smitteoverføring skal være straffbart. Det er ikke forskningsbasert evidens for at kriminalisering av smittefare vil kunne ha den preventive effekten man ser for seg, og etaten er bekymret for at det i for stor grad legger ansvaret for å praktisere sikrere sex på den smittede. I internasjonal sammenheng finner Norad det mest hensiktsmessig å legge vekt på at

Direktoratet for utviklingssamarbeid
Norwegian Agency for Development Cooperation

Postadresse/ Postal address: Pb. 8034 Dep, NO-0030 OSLO, Norway
Kontoradresse/ Office address: Ruseløkkveien 26, Oslo
Telefon/ Telephone: +47 23 98 00 00 Faks/ Fax: +47 23 98 00 99
postmottak@norad.no, www.norad.no
Bankgiro/ Bankaccount: 7694.05.14815

ansvaret for å beskytte seg mot smittsomme infeksjoner ligger hos hver enkelt og arbeider for at dette kommuniseres tydelig.

For øvrig setter Norad pris på NOU-ens grundighet og solide dokumentasjon og analyser, og vil særlig peke på viktigheten av følgende anbefalinger og analyser:

1. Det skilles mellom «smitteoverføring» og «smittespredning»;
2. Dersom den smitteførende benytter kondom, vurderes handlingen som ikke-straffbar, uansett om smitte er overført eller ikke;
3. Det anbefales styrket opplæring og bevisstgjøring om hiv og psykososial støtte til personer som lever med hiv.

Avslutningsvis vil vi understreke at det preventive helsearbeidet må være den viktigste innsatsen mot forebygging, både i norsk og internasjonal kontekst.

Med hilsen
Norad

Kristine Storholt
Seksjonsleder
Seksjon for likestilling og rettigheter

Janne Andresen
Seniorrådgiver likestilling

Margot I Skarpeteig
Seniorrådgiver menneskerettigheter